

DREPTURILE DE AUTOR ÎN ERA INFORMAȚIONALĂ

Sergiu Rotaru,
*Șeful Secției control și respectarea legislației,
Departamentul drept de autor și drepturi conexe,
Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală
(AGEPI)*

Cadrul instituțional și juridic

În conformitate cu **art. 33 din Constituția Republicii Moldova**, dreptul cetățenilor la proprietatea intelectuală, interesele lor materiale și morale care apar în legătură cu diverse tipuri de creații intelectuale, sunt protejate prin lege. Același articol garantează, de asemenea, libertatea creativității artistice și științifice.

Legea Republicii Moldova din 15 iulie 2004 годa nr. 259-XV **"Codul Republicii Moldova cu privire la știință și inovare"**

Codul reglementează politica de stat în domeniul științei și inovării, inclusiv și protecția proprietății intelectuale.

*Agenția de Stat pentru
Protecția Proprietății
Industriale*

*Agenția de Stat
pentru Dreptul de
Autor*

*Agenția de Stat pentru
Proprietatea
Intelectuală*

AGGPI

+

ADA

=

AGGPI

Actele normative naționale:

1. Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 293-XIII din 23.11.1994, cu modificările și completările corespunzătoare;
2. Legea privind difuzarea exemplarelor de opere și fonograme nr. 1459-XV din 14.11.2002;
3. Hotărîrea Guvernului RM nr. din 28.08.2001 cu privire la înregistrarea de stat a operelor ocrotite de dreptul de autor și drepturile conexe;
4. Hotărîrea Guvernului RM nr. 641 din 12.07.2001 cu privire la tarifele minime ale remunerației de autor;
5. Articolul 96 al Codului Administrativ;
6. Articolul 185/1 al Codului Penal al RM;
7. Articolele 301, 310 al Codului Vamal (măsuri de protecție la frontieră).

Convențiile internaționale privind dreptul de autor și drepturile conexe, la care Republica Moldova este parte

1. Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice, la care Republica Moldova a aderat la 02 noiembrie 1995;
2. Convenția mondială cu privire la dreptul de autor (Geneva, 06 septembrie 1952) – Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova pentru ratificare nr. 1318-XII din 02 martie 1993;
3. Acordul OMPI privind dreptul de autor (Geneva, 20 decembrie 1996) – Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova pentru ratificare nr. 1452-XIII din 28 ianuarie 1998;
4. Convenția internațională pentru ocrotirea drepturilor interpreților, ale producătorilor de fonograme și ale organizațiilor de difuziune (Roma, 26 octombrie 1961), Republica Moldova a aderat la 05 decembrie 1995;
5. Convenția mondială cu privire la protecția intereselor producătorilor de fonograme împotriva reproducerii neautorizate a fonogramelor lor (Geneva, 29 octombrie 1971), la care Republica Moldova a aderat la 17 iulie 2000;
6. Acordul OMPI cu privire la interpretări și fonograme (Geneva, 20 decembrie 1996) – Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova pentru ratificare nr. 1452-XIII din 28 ianuarie 1998;
7. Acordul CSI privind colaborarea în domeniul dreptului de autor și a drepturilor conexe (Moscova, 24 septembrie 1993) – Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova pentru ratificare nr. 206-XIV din 25 noiembrie 1998.

Funcțiile AGEPI în domeniul dreptului de autor

- asigură protecția drepturilor și intereselor legitime ale autorilor, titularilor dreptului de autor și ai drepturilor conexe, precum și succesorilor lor pe teritoriul Republicii Moldova;
- monitorizează activitatea organizațiilor de administrare colectivă a drepturilor patrimoniale;
- acordă asistență juridică autorilor și titularilor drepturilor de autor și a drepturilor conexe, de asemenea ia măsuri pentru a preveni încălcările și restabilirea drepturilor încălcate;
- administrează drepturile patrimoniale ale autorilor, titularilor dreptului de autor și drepturilor conexe, precum și ale succesorilor lor de drepturi, care nu au transmis drepturile lor patrimoniale organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale;
- realizează controlul privind respectarea drepturilor de autor și drepturilor conexe ale titularilor (această prevedere este exclusă din noul proiect de lege);
- întocmește procese-verbale privind încălcarea drepturilor de autor și/sau conexe în conformitate cu Codul Administrativ cu confiscarea exemplarelor operelor și fonogramelor, care sunt considerate contrafăcute (această prevedere este exclusă din noul proiect de lege);
- înaintează autorităților relevante, după caz, propuneri de sancționare în cazurile de încălcare a drepturilor de autor și a drepturilor conexe (această prevedere este exclusă din noul proiect de lege);
- eliberează marcaje de control, conform legislației în vigoare;
- realizează, la cerere, expertiza specializată a exemplarelor de operă și fonograme.

Articolul 38 din Legea nr. 293/1994 privind dreptul de autor și a drepturilor conexe garanții următoarele metode de protecție a drepturilor de autor și a drepturilor conexe:

(1) Titularul drepturilor exclusive de autor și al drepturilor exclusive conexe este în drept să ceară de la persoana care le-a violat:

- a) recunoașterea drepturilor sale;
- b) restabilirea situației existente pînă la violarea dreptului și încetarea acțiunilor care comportă violarea dreptului sau creează pericolul violării lui;
- c) recuperarea pierderilor, inclusiv a câștigului nerealizat;
- d) perceperea venitului realizat de persoana care a violat drepturile de autor și drepturile conexe prin folosirea lor ilicită, în locul recuperării pierderilor;
- e) achitarea unei compensații în mărime de la 500 la 500000 de lei în locul recuperării pierderilor sau perceperei venitului.

(2) Sancțiunile indicate la alin. (1) literele c) - e) se aplică la aprecierea titularului drepturilor de autor sau al drepturilor conexe.

(3) Persoana culpabilă de violarea drepturilor de autor sau a drepturilor conexe poartă răspundere în conformitate cu legislația civilă, administrativă și penală.

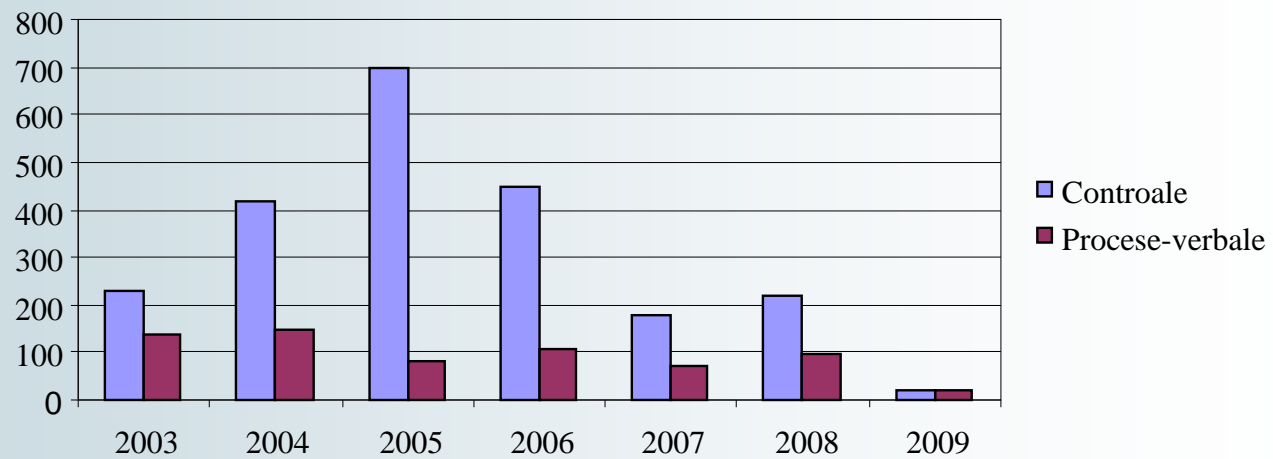
Măsuri de consolidare a cadrului juridic pentru protecția drepturilor de proprietate intelectuală

- Au fost propuse să se facă modificări în Codul contravențiilor administrative, precum și în Codul penal, în ceea ce privește răspunderea administrativă și penală a persoanelor fizice și juridice, care oferă servicii de găzduire și/sau date, inclusiv a furnizorilor de servicii Internet, care contribuie direct la încălcarea drepturilor de autor și/sau a drepturilor conexe;
- S-au stabilit relații cu reprezentanții BSA (Business Software Alliance), Federației Internaționale a Producătorilor de Fonograme (IFPI) și Microsoft în Moldova.

Înregistrarea operelor protejate prin dreptul de autor și drepturi conexe

Obiecte	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Opere literare	45	50	78	64	77	63
Opere științifice	51	54	52	70	78	23
Opere muzicale	12	6	13	14	5	4
Opere de artă plastică	7	13	44	61	63	24
Fonograme	11	27	51	45	54	37
Baze de date	7	3	3	7	4	2
Programe de calculator	1	6	28	57	18	19
Opere integrante	2	8	2	16	20	30
Opere audiovizuale	2	1	4	11	7	80
Opere de artă decorativă și aplicată	-	8	6	8	2	2
Opere derivate	-	-	2	2	2	0
Total	138	176	283	355	330	284

Efectuarea controlului

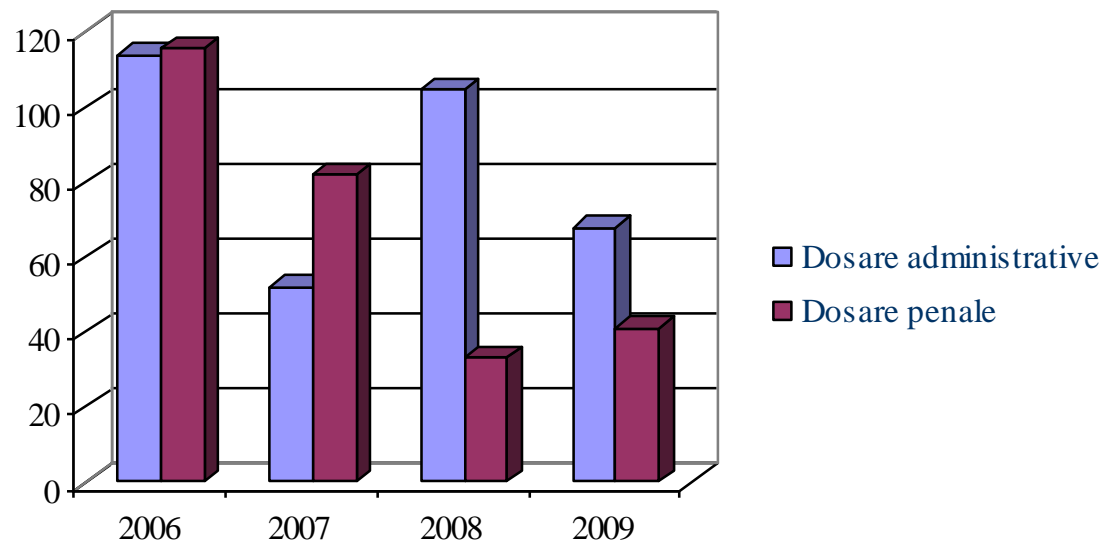

Ridicarea exemplarelor de opere și fonograme presupuse a fi contrafăcute

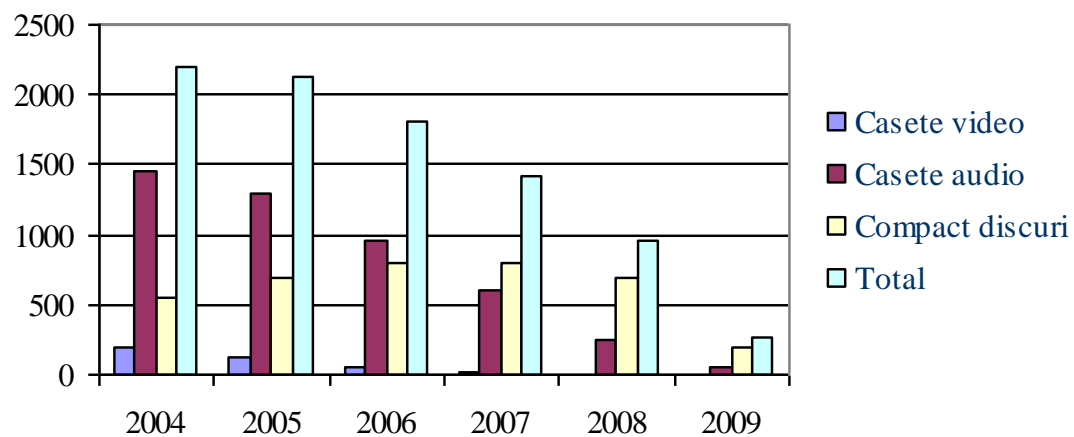
În anul **2008** au fost ridicate **3016** exemplare, în special, casete audio (MC) – 63, compact-discuri (CD) – 603, compact-discuri (DVD) – 2295, hard-discuri (HDD) – 55.

În **2009**, în perioada ianuarie-septembrie au fost ridicate **158** exemplare de opere și fonograme presupuse a fi contrafăcute, în special, compact-discuri (DVD) – 119, hard-discuri (HDD) – 39.

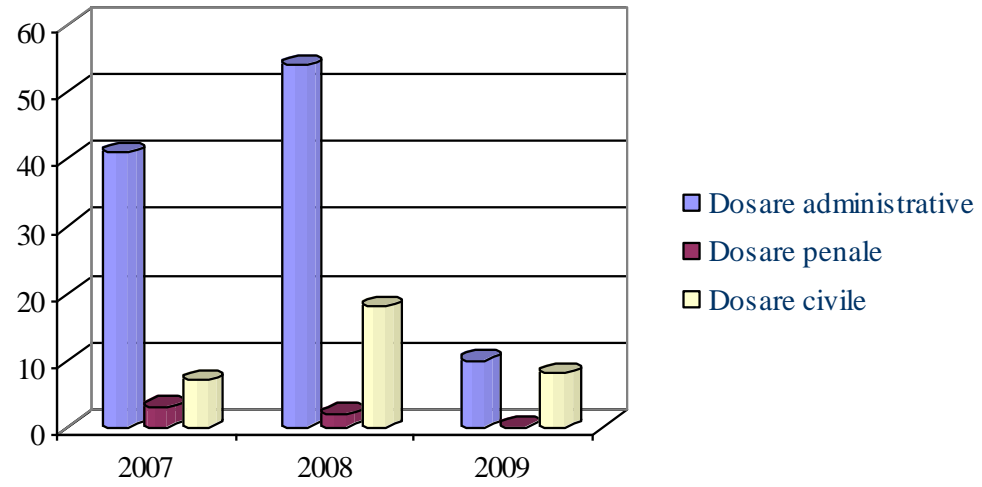
Dinamica rapoartelor de expertiză (2006-2009)

Numărul marcajelor de control eliberate de AGEPI (mii)

Litigii

Probleme de combatere a încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală în rețeaua internațională Internet

În Republica Moldova nu există un act normativ special cu privire la protecția drepturilor de autor în resursa deschisă Internet. Protecția juridică a drepturilor de autor în Internet este asigurată prin intermediul actelor normative de bază - Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe, Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale, Convenția mondială cu privire la dreptul de autor din 1952, Acordul OMPI privind dreptul de autor, dispozițiile Codului penal și administrativ, etc.

Dreptul de autor și Internetul

- Caracteristici ale operelor în formă digitală
- Dreptul de autor în Internet
- Legislație internațională și națională referitoare la operele în formă digitală
- Noi tendințe și direcții în dreptul de autor în cazul operelor în formă digitală

Caracteristicile operelor în format digital

- Ușor de duplicat
- Ușor de transmis și accesat prin intermediul rețelelor
- Plasticitate (modificarea și apoi salvarea operei derivate)
- Dispar distincțiile tradiționale între diferitele tipuri de opere (muzică, imagini, text)
- Operele digitale sunt compacte și nu sunt direct accesibile utilizatorului
- Legăturile în cadrul operei și dintre opere sunt sporite și astfel cercetarea este ușurată

Dreptul de autor și Internetul

- Obținerea protecției
- Notița de copyright © . Toate drepturile rezervate
- Mesajele trimise în discuțiile publice (forum, liste discuții, etc.)
- Numele de domeniu
- Pagina web
- Elemente din pagina web (text, imagini, muzica, etc.)
- Baze de date (nu se protejează conținutul)

Dreptul de autor și Internetul

- Păstrarea operelor în memoria unui calculator reprezintă o formă de reproducere a operei
- Limitările dreptului de autor
 - Domeniul public
 - Citarea
 - Copia privată
 - Scop educativ
 - Critica

Dreptul de autor și Internetul

- Dificultățile puse de către legislație în domeniul dreptului de autor creatorilor de site-uri web
- Identificarea titularilor drepturilor
- Obținerea autorizațiilor necesare
- Plata remunerației
- Drepturile morale

Dreptul de autor și Internetul

- Drepturile asupra unui site web
 - Toate elementele site-ului (imagini, text, etc.) să fie originale sau în domeniul public
- Dezvoltarea de către proprii angajați
- Dezvoltarea site-ului de către o terță companie
- Promovare

Protecția drepturilor de autor

- Tehnica
- Juridica
 - **Protecția directă**
 - **Plata unei remunerații pe mijloacele de reproducere a operelor (CD-RW, etc.)**

Politica privind utilizarea dreptului de autor

- Desemnarea proprietarilor operelor protejate de dreptul de autor
- Stabilirea condițiilor în care operele protejate prin dreptul de autor de pe un site pot fi copiate, citate, etc.
- Pot fi introduse elemente ce definesc mărcile înregistrate ale magazinului precum și protecția oferită de acestea

Practica legală în Moldova este relativ modestă în ceea ce privește încălcările la scară a drepturilor de autor și a drepturilor conexe prin intermediul paginilor Web.

Îl „TOFAN” a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva SRL „SIMPALS”, care gestionează pagina web www.Play.md. După ce a fost examinat dosarul, instanța a decis să îndeplinească parțial cerințele titularului drepturilor exclusive de pe teritoriul Republicii Moldova și cere administratorului paginii de web să înlăture operele, care încalcă drepturile de autor ale Il „TOFAN”.

Mulțumesc pentru atenție!

Tel: (37322) 400-551

E-mail: Sergiu.Rotaru@agepi.md